

Г. В. ЦИГАНЕНКО

к.е.н., доц., проф. МКА

доцент, НУОЗ імені П.Л. Шупика

0000-0002-6245-5161

ГЕОПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ

Вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року стало поворотним моментом в історії, маючи далекосяжні наслідки для геополітичного ландшафту світу. Ця подія не лише спричинила жахливі людські страждання та руйнування в Україні, але й кинула виклик фундаментальним принципам міжнародного права та безпеки. Актуальність теми неможливо переоцінити. Ця війна має значний вплив на міжнародну безпеку, світову економіку, геополітичний баланс сил та майбутнє України. Російська агресія підриває принципи міжнародного права та веде до ескалації напруженості у світі, що кидає виклик усталеному світовому порядку та ставить під загрозу безпеку багатьох країн. Війна також призвела до значних порушень в світовій економіці, спричинивши зростання цін на енергоносії, продовольство та інші товари, що негативно впливає на життя людей в усьому світі, особливо в країнах, що розвиваються [2]. Крім того, війна в Україні веде до перестановки сил на світовій арені, змінюючи геополітичний баланс і підвищуючи роль таких країн, як Польща, країни Балтії та Туреччина [3]. І, нарешті, від результату війни залежить не лише доля України, але й майбутнє всієї Європи та світового порядку [4]. Широкомасштабне вторгнення створило низку складних геополітичних проблем, які мають далекосяжні наслідки для світового порядку. Ці проблеми можна розділити на кілька категорій.

1. Порушення міжнародного права Вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року є грубим порушенням міжнародного права. Цей акт агресії суперечить Статуту ООН, принципам суверенітету та територіальної цілісності, і підриває довіру до основоположних норм, на яких ґрунтується міжнародний порядок. Дії

Росії ставлять під загрозу не лише безпеку України, але й мир та стабільність у всій Європі та світі. Цей акт агресії може призвести до ескалації конфліктів в інших регіонах, підірвавши глобальну безпеку та поклавши початок нової ери нестабільності. Міжнародна спільнота рішуче засудила вторгнення Росії та ввела жорсткі санкції проти агресора. Важливо, щоб ці санкції залишалися чинними до тих пір, поки Росія не виведе свої війська з України та не визнає свою провину за порушення міжнародного права [1].

2. Загроза ядерної зброї. Вторгнення Росії в Україну значно підвищило ризик застосування ядерної зброї. Російська влада неодноразово вдавалася до ядерної риторики, погрожуючи своїм супротивникам ядерною війною. Це посилює напруженість у міжнародних відносинах та загрожує глобальною катастрофою. Використання ядерної зброї матиме жахливі наслідки для людства та навколишнього середовища, спричинивши незворотні руйнування та мільйони жертв. Міжнародна спільнота повинна рішуче засудити ядерні погрози Росії та вжити заходів для запобігання застосування ядерної зброї. Важливо зберегти діалог з Росією та шукати дипломатичні шляхи вирішення конфлікту. Мирне врегулювання в Україні та відновлення поваги до міжнародного права є ключовими для запобігання ядерної катастрофи та забезпечення безпеки всього світу.

3. Гуманітарна катастрофа. Війна в Україні спричинила жахливу гуманітарну катастрофу. Мільйони людей були змушені покинути свої домівки, рятуючись від обстрілів, ставши біженцями у власній країні та за кордоном. Тисячі мирних жителів загинули, а інфраструктура міст зруйнована. Гуманітарна ситуація в Україні погіршується з кожним днем. Люди потребують їжі, води, медикаментів та притулку. Міста, що знаходяться під облогою, стикаються з гострою нестачею продуктів харчування та ліків. Міжнародна спільнота мобілізує зусилля для надання гуманітарної допомоги Україні. Необхідно терміново вжити заходів, щоб врятувати життя людей та полегшити страждання мільйонів українців, які стали жертвами цієї жорстокої війни.

4. Глобальні економічні наслідки. Вторгнення Росії в Україну спричинило значні порушення в світовій економіці, що негативно впливає на життя людей в усьому світі, особливо в країнах, що розвиваються. Війна призвела до різкого зростання цін на енергоносії, продовольство та інші товари. Це спричинило інфляцію, яка з'їдає доходи людей та робить життя дорожчим. Зростання цін на енергоносії, особливо на газ, негативно впливає на роботу багатьох підприємств, що може призвести до рецесії в деяких країнах. Країни, що розвиваються, особливо ті, що залежать від імпорту продовольства та енергоносіїв, найбільше постраждали від економічних наслідків війни. Міжнародна спільнота надає Україні фінансову допомогу та вживає заходів для пом'якшення негативних наслідків війни для світової економіки. Важливо знайти шляхи вирішення конфлікту в Україні мирним шляхом, щоб запобігти подальшому погіршенню економічної ситуації та захистити добробут людей в усьому світі [3].

5. Перестановка сил на світовій арені. Війна в Україні призвела до значних перестановок сил на світовій арені, спричинивши зростання ролі деяких країн та послаблення позицій ізольованої Росії. Польща та країни Балтії стали ключовими у підтримці України та лобюванні санкцій проти Росії, підвищуючи свою важливість для безпеки регіону. Туреччина, через свою посередницьку роль, збільшила свій вплив на міжнародні переговори, показавши свою значущість як гравець у глобальних питаннях. Зміни балансу сил підсилили позиції США та їхніх союзників, демонструючи єдність та готовність до протистояння агресії. Наслідки цих змін важко передбачити, проте вони свідчать про поступове формування нової геополітичної карти світу з новими центрами впливу [2].

6. Виклик цінностям демократії. Війна Росії проти України - це не лише трагедія для українського народу, але й прямий виклик цінностям демократії, свободи та верховенства права, які лежать в основі сучасного світового порядку. Ця брутальна агресія змушує країни демократії об'єднуватися та вживати рішучих заходів для захисту своїх цінностей та безпеки. Демократичні країни вже вжили низку санкцій проти Росії, спрямованих на те, щоб завдати шкоди її економіці та змусити її відступити. Також надається значна військова та

гуманітарна допомога Україні. Важливо, щоб країни демократії продовжували демонструвати єдність і рішучість у протистоянні російській агресії. Це має стати чітким сигналом для Росії та інших авторитарних режимів, що порушення міжнародного права та агресія проти суверенних держав не будуть триматись у терпінні. Тільки спільними зусиллями демократичних країн можна захистити цінності, на яких ґрунтується мирний та справедливий світ.

7. Дестабілізація Європи. Війна в Україні створює серйозні виклики для Європи, викликаючи дестабілізацію та загрозу безпеці всього континенту. Російська агресія порушує традиційні регіональні стосунки та підриває принципи міжнародного права, що є основою міжнародної безпеки. Крім того, спроби Росії відродити свій вплив в Європі, зокрема шляхом використання енергетичних ресурсів та політичного тиску, створюють загрозу для євроатлантичної безпеки. Ця ситуація викликає занепокоєння серед країн Європи та потребує координації дій для забезпечення спільної безпеки та стабільності.

8. Продовольча та енергетична безпека. Вплив війни в Україні на продовольчу та енергетичну безпеку світу є серйозним та потенційно небезпечним. З одного боку, блокада українських портів Росією створила дефіцит зернових культур, зокрема пшениці та кукурудзи, на світовому ринку. Це призвело до раптового зростання цін на продовольство, що особливо відчутно в країнах, які залежать від імпорту з України. Наслідком може стати глобальна продовольча криза, що загрожує голодом та соціальними заворушеннями. З іншого боку, енергетична безпека також під загрозою через скорочення експорту енергоносіїв з України. Україна є важливим експортером нафти та газу, тому порушення ланцюгів постачання призвело до збільшення цін на світовому ринку. Це негативно впливає на економіку численних країн і може призвести до рецесії. У цьому контексті, розглядаються різноманітні міжнародні заходи для вирішення кризи та запобігання її подальшому погіршенню.

9. Інформаційна війна. З самого початку вторгнення, Росія активно веде інформаційну війну проти України, використовуючи різні методи пропаганди та

дезінформації. Ці кампанії спрямовані на заперечення злочинів Росії проти мирного населення України, розповсюдження фейків про українську владу та військових, розкол українського суспільства, а також піддрив підтримки України з боку Заходу. Росія використовує широкий спектр інструментів, включаючи державні ЗМІ, соціальні мережі, хакерів та ботів. Важливо критично ставитися до отриманої інформації та перевіряти її з надійних джерел, а також поширювати правдиву інформацію про війну в Україні та допомагати протистояти російській пропаганді. Пам'ятайте, правда на боці України.

Ці проблеми є взаємопов'язаними і можуть мати довготривалі наслідки. Наразі складно передбачити всі геополітичні наслідки вторгнення Росії в Україну. Однак зрозуміло, що ця війна є поворотним моментом в історії, який вплине на світовий порядок на роки вперед.

Джерела

1. Геополітичні аспекти впливу на хід війни РФ проти України. . Національний інститут стратегічних досліджень. 23.08.22. URL: <http://niss.gov.ua/geopolitichni-aspekti-vplivu-na-hid-viyni-rf-proti-ukraini>

2. Наслідки російського вторгнення в Україну для міжнародної безпеки – НАТО і не тільки. NATO REVIEW. 07.07.2022. <http://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2022/07/07/nasldki-rosjs-kogo-vtorgnennya-v-ukranu-dlya-myonarodno-bezpeki-nato-ne-tl-ki/index.html>

3. П'ять діаграм, які демонструють вплив російського вторгнення на економіку України - Bloomberg. МІНФІН. 23.02.23. URL: <http://minfin.com.ua/2022/02/24/14103459/>

4. Як війна Росії проти України змінила світ. Національний інститут стратегічних досліджень. 15.03.23. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/yak-viyna-rosiyi-protu-ukrayiny-zminyla-svit>